

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Warszawa, dnia⁴.....lutego 2008 r.

Jolanta Fedak

DUS-07-9-MJ/08

BM-11 - 0002 - 73 - EN/08

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn.....5.02.08.....

nr.....751.....podpis.....

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu RP

Biuro Pracy Społecznej
wpłynęło dn.....6.02.08.....
nr.....893.....podpis.....

W związku z nadesłanym przy piśmie z dnia 31 grudnia 2007 r., znak: BPS/DSK-043-42/07 tekstem oświadczenia złożonego przez Senatora Antoniego Motyczkę podczas 3. posiedzenia Senatu RP w dniu 20 grudnia 2007 r., w sprawie prawidłowości aktualnie obowiązujących przepisów określających warunki, których spełnienie uprawnia wdowę do renty rodzinnej po zmarłym mężu, uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Śmierć pracownika pozbawia środków do życia członków rodziny i inne bliskie osoby, czyli tych, którzy pozostawali na jego utrzymaniu. Utrata żywiciela jest jednym z ryzyk ubezpieczeniowych, co oznacza, że obowiązek dostarczenia tym osobom środków utrzymania w zastępstwie zmarłego pracownika spoczywa na instytucji ubezpieczenia społecznego. Obowiązek zabezpieczenia finansowego w postaci renty rodzinnej powstaje jednak tylko wtedy, jeśli zarówno zmarły jak i osoby ubiegające się o taką rentę spełnili określone prawem warunki.

Prawo do renty rodzinnej przysługuje zatem po osobie, która w chwili śmierci spełniała warunki albo miała ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy lub emerytury. Jeżeli jednak śmierć nastąpiła wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, to prawo do renty rodzinnej przysługuje niezależnie od tego, jak długo zmarły podlegał obowiązkowi ubezpieczenia społecznego i czy spełniał warunki do renty lub emerytury.

Warunki, których spełnienie uprawnia członka rodziny zmarłego do renty rodzinnej, jak również zasady ustalania wysokości takiej renty i tryb jej przyznawania oraz wypłaty są określone w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zmian.). Warunki te są jednakowe dla wszystkich owdowiałych kobiet i mężczyzn oraz osieroconych dzieci, bez względu na przyczynę śmierci żywiciela.

Wdowa ma prawo do renty rodzinnej, jeżeli:

- 1) w chwili śmierci męża ukończyła 50 lat lub była niezdolna do pracy albo
- 2) wychowuje co najmniej jedno z dzieci uprawnione do renty rodzinnej po zmarłym mężu, które nie osiągnęło 16 lat, a jeżeli kształci się w szkole - 18 lat życia, lub jeżeli sprawuje pieczę nad dzieckiem całkowicie niezdolnym do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolnym do pracy, uprawnionym do renty rodzinnej.

Ustawodawca umożliwił też uzyskanie renty rodzinnej wdowie, która osiągnęła 50 lat życia lub stała się niezdolna do pracy po śmierci męża, nie później jednak niż w ciągu 5 lat od jego śmierci lub od zaprzestania wychowywania dzieci wymienionych w pkt 2.

Jeżeli zatem wdowa straciła prawo do renty rodzinnej, ponieważ wychowywane przez nią dziecko osiągnęło pełnoletność, to ponownie uzyska to prawo, gdy skończy 50 lat życia lub stanie się niezdolna do pracy pod warunkiem, że nastąpi to w ciągu 5 lat od ukończenia przez dziecko 18 lat życia. Do tego czasu powinna podjąć pracę zarobkową, ponieważ nie znajduje się już w sytuacji, która uzasadniałaby zapewnienie jej środków utrzymania z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Renta rodzinna może być też przyznana wdowie, która w chwili śmierci męża nie spełnia żadnego z wyżej wymienionych warunków, jeżeli nie ma niezbędnych źródeł utrzymania. Osobie w takiej sytuacji renta rodzinna przysługuje jednak tylko przez jeden rok od chwili śmierci męża. Celem tej okresowej renty jest bowiem zabezpieczenie środków do życia w okresie niezbędnym do znalezienia i podjęcia pracy zarobkowej. Jeśli wdowa uczestniczy w zorganizowanym szkoleniu mającym na celu uzyskanie kwalifikacji do wykonywania pracy zarobkowej, to prawo do renty może być przyznane na okres do 2 lat od chwili śmierci męża. Obowiązujący stan prawny nie przewiduje natomiast przyznania bezterminowo prawa do renty rodzinnej wdowie wyłącznie dlatego, że nigdy nie pracowała i pozostawała na wyłącznym utrzymaniu zmarłego męża.

Tak więc w świetle obowiązującego prawa wdowa ma prawo do renty rodzinnej, jeżeli po śmierci męża nie może z różnych usprawiedliwionych społecznie względów sama się

utrzymywać. Te usprawiedliwione względy to spowodowana stanem zdrowia niezdolność do zapewnienia sobie środków utrzymania własną pracą, osiągnięcie 50 lat życia, wychowywanie małoletnich dzieci. Precyzując warunki, jakim powinny odpowiadać osoby pozostające na utrzymaniu pracownika przed jego śmiercią, prawo tym samym określa sytuację, która ma być chroniona prawem do renty rodzinnej.

Przyjęte regulacje spełniają swoją rolę, ponieważ zabezpieczają środki do życia wdowie, która wychowuje małoletnie dzieci jak również wdowie, która w dniu śmierci męża lub stosunkowo niedługo po jego śmierci stała się niezdolna do pracy lub ukończyła 50 lat życia. System ubezpieczeń społecznych nie powinien natomiast gwarantować prawa do renty rodzinnej, gdy żadna z tych sytuacji nie występuje i nic nie stoi na przeszkodzie, aby wdowa podjęła pracę zarobkową.

MINISTER

Józef Fedak